

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/165266,Dzien-pamieci-ofiar-obozu-wysiedlenczego-i-pracy-w-Smukale-z-okresu-II-wojny-swi.html>
26.04.2024, 21:45

Dzień pamięci ofiar obozu wysiedleńczego i pracy w Smukale z okresu II wojny światowej - Bydgoszcz, 28 maja 2022

Na uroczystości zaprosił Wojewoda Kujawsko - Pomorski Mikołaj Bogdanowicz oraz Naczelnik bydgoskiej Delegatury IPN Edyta Cisewska.

ifot. Tomasz Czachorowski

Uroczystości odbyły się na Cmentarzu wojennym w Bydgoszczy (dzielnica Smukała).

Podczas uroczystego apelu przedstawiciele wojska, władz miasta złożyli kwiaty przy grobach. Odprawiona została także msza polowa.

- Osobami, które trafiły do tego obozu byli głównie rolnicy, często deportowani razem z całym, wielopokoleniowymi rodzinami. Stłoczono ich w trzech budynkach. Przez dziury w

suficie i w ścianie wpadał do środka deszcz i śnieg. Ludzie musieli spać na podłodze, w barłogu, albo niekiedy na gołej ziemi. W usta gryzł ich żrący i trujący pył karbidowy. Porcje chleba z trocinami, czy wody, szumnie nazywanej zupą, były mocno niewystarczające. Więźniowie byli zmuszani pod groźbą kar cielesnych do ciężkiej pracy. Nawet dzieci musiały zbierać grzyby, czy owoce w lesie. Wielkie żniwo śmierci zebrała epidemia tyfusu na początku 1942 roku. Trudno oszacować, ile osób zginęło w tym obozie. Padają liczby: 700 - 800. Zachowana dokumentacja wspomina o 200 - mówił Mateusz Maleszka z Instytutu Pamięi Narodowej w Bydgoszczy.

Wszyscy uczestnicy uroczystości otrzymali bezpłatnie broszurę popularnonaukową "Niemiecki obóz przesiedleńczy w Smukale 1941-1943" autorstwa dr Mateusza Maleszki pracownika Referatu Badań Historycznych Delegatury IPN w Bydgoszczy. Opracowanie zawiera rys historyczny obozu i listę 329 nazwisk ofiar. Broszurę można bezpłatnie otrzymać w księgarni Delegatury IPN w Bydgoszczy (ul. Wincentyny Teskowej 1) od 30 V 2022 r. do wyczerpania nakładu.